

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

ORSZÁGGYÜLÉS HIVATALA

Érkezett: 2007 MARE 09.

T/2425. számú

törvényjavaslat

**egyek környezetvédelmi tárgyú törvények környezeti felelősséggel
összefüggő módosításáról**

**Előadó: Dr. Persányi Miklós
környezetvédelmi és vízügyi miniszter**

Budapest, 2007. március

2007. évitörvény
egyes környezetvédelmi tárgyú törvények környezeti felelősséggel összefüggő
módosításáról

A környezet védelmének általános szabályairól szóló
1995. évi LIII. törvény módosítása

1. §

(1) A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 4. §-ának j)-l) pontja helyébe a következő 10-12. pont lép és ezzel egyidejűleg a jelenlegi a)-i) pontok jelölése 1-9. pontra változik:

[4. § E törvény alkalmazásában:]

„10. *környezetveszélyeztetés*: a környezetkárosodás bekövetkezésének közvetlen veszélye;

11. *környezetveszélyeztető magatartás*: környezetveszélyeztetést előidéző tevékenység vagy mulasztás;

12. *környezetkárosítás*: az a tevékenység vagy mulasztás, amelynek hatására környezetkárosodás következik be;”

(2) A Kvt. 4.§-a a következő 13-18. ponttal egészül ki és ezzel egyidejűleg a jelenlegi m)-z) pontok jelölése 19-32. pontra változik:

[4. § E törvény alkalmazásában:]

„13. *környezetkárosodás*: a környezetben, illetve valamely környezeti elemben közvetlenül vagy közvetve bekövetkező, mérhető, jelentős kedvezőtlen változás, illetve valamely környezeti elem által nyújtott szolgáltatás közvetlen vagy közvetett mérhető jelentős romlása;

14. *környezeti elem által nyújtott szolgáltatás*: környezeti elemnek más környezeti elem, vagy a társadalom (köz) érdekében ellátott funkciója;

15. *környezetkárosodást megelőző intézkedés*: környezetveszélyeztetés esetén a környezetkárosodás megelőzésére, vagy várható bekövetkezése előtt annak csökkentésére irányuló tevékenység, illetve intézkedés;

16. *helyreállítási intézkedés*: olyan kárelhárítási, illetve kármentesítési tevékenység vagy intézkedés, amely a környezetkárosodás enyhítésére, az eredeti állapot vagy ahhoz közeli állapot helyreállítására, valamint a környezeti elem által nyújtott szolgáltatás helyreállítására vagy azzal egyenértékű szolgáltatás biztosítására irányul;

17. *eredeti állapot*: a környezetkárosodás bekövetkezésének időpontjában a környezetnek vagy valamely elemének és az általa nyújtott szolgáltatásoknak a rendelkezésre álló legjobb információ alapján meghatározható állapota, mely akkor állt volna fenn, ha a károsodás nem következik be;

18. *megelőzési, illetve helyreállítási költség*: minden olyan költség, amely a környezetkárosodás megelőzéséhez, illetve az eredeti állapot helyreállításához szükséges, ideértve különösen a környezetkárosodás, valamint annak közvetlen veszélyének felmérésével kapcsolatos költségeket, a lehetséges intézkedések felmérésének költségeit, az adatgyűjtés

költségeit, a jogi költségeket (így például ügyvédi, illetve közjegyzői költség), valamint a monitoring és az ellenőrzés költségeit, továbbá a kártalanítás összegét;”

2. §

A Kvt. 42. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi bekezdés jelölése (1) bekezdésre változik:

„(2) A miniszter teljesíti a 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 18. cikke szerinti jelentési kötelezettséget.”

3. §

A Kvt. 56. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő (1)-(2) bekezdés lép, ezzel egyidejűleg a jelenlegi (2)-(3) bekezdések jelölése (3)-(4) bekezdésekre változik:

„(1) A központi költségvetés

a) támogatja a Programban meghatározott kiemelt környezetvédelmi és a nemzetközi kötelezettségvállalásokból adódó feladatok megoldását;

b) támogatja a környezetvédelmet szolgáló intézkedéseket, különösen az Információs Rendszer kiépítése és működtetése, a közigazgatási ellenőrzés, az oktatás és ismeretterjesztés, a kutatás, a társadalmi környezetvédelmi tevékenység területén;

c) finanszírozza a környeztkárosodást megelőző intézkedések, a helyreállítási intézkedések költségeit azon esetekben amikor az másra át nem hárítható;

d) megtéríti a 102/A. § (7) bekezdésében meghatározott esetben a környezetveszélyeztetés, valamint a környeztkárosodás elhárításához és csökkentéséhez szükséges intézkedések költségeit;

e) megelőlegezi szükség esetén az azonnali beavatkozást igénylő esetekben a környeztkárosodást megelőző intézkedések, valamint a helyreállítási intézkedések költségeit.

(2) Amennyiben a környeztkárosodást megelőző, illetve helyreállítási intézkedések költsége azért nem volt másra áthárítható, mert a környezethasználó, illetve az ingatlan tulajdonosa ismeretlen volt, és ezen személyek utóbb ismertté válnak, az elvégzett intézkedések költségeit – amennyiben a 102/A. § (1) bekezdése alapján azok alól nem mentesülnek – a 102. § szerint viselni kötelesek.”

4. §

A Kvt. 64/A. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Természetes személyek ügyfél-azonosítójához tartozó személyazonosító adatokat, a természetes személy ügyféli minőségének megszűnését követő 5 év elteltével törölni kell.”

5. §

A Kvt. 90. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki, ezzel egyidejűleg a jelenlegi bekezdés jelölése (1) bekezdésre változik:

„(2) Környezetveszélyeztetés, valamint környeztkárosítás esetén a környezetveszélyeztetés, illetve a környeztkárosítás hatásterületén levő ingatlan tulajdonosa, valamint jogszerű használója ügyfélnek minősül.”

6. §

A Kvt. 101. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„101. § (1) A környezethasználó az e törvényben meghatározott és más jogszabályokban szabályozott módon büntetőjogi, szabálysértési jogi, polgári jogi és közigazgatási jogi felelősséggel tartozik tevékenységének a környezetre gyakorolt hatásaiért.

(2) A környezethasználó köteles

a) a környezetet veszélyeztető vagy azt károsító magatartástól tartózkodni, az általa folytatott környezetveszélyeztető magatartást, valamint a környezetkárosítást abbahagyni;

b) környezetveszélyeztetés, valamint környezetkárosodás esetén a környezetvédelmi hatóságot azonnal tájékoztatni, továbbá a környezetvédelmi hatóság által, valamint a külön jogszabályban meghatározott információkat megadni;

c) környezetkárosodás bekövetkezése esetén minden lehetséges intézkedést megtenni annak érdekében, hogy haladéktalanul ellenőrzése alá vonja, feltartóztassa, eltávolítsa vagy más megfelelő módon kezelje a környezetkárosodást okozó anyagokat, illetve más károsító tényezőket azzal a céllal, hogy korlátozza vagy megelőzze a további környezetkárosodást és az emberi egészségre gyakorolt kedvezőtlen hatásokat vagy a környezeti elem által nyújtott szolgáltatások további romlását;

d) környezetkárosodás bekövetkezése esetén az eredeti állapotot, vagy a külön jogszabályban meghatározott, az eredeti állapothoz közeli állapotot helyreállítani, valamint a környezeti elem által nyújtott szolgáltatást visszaállítani vagy azzal egyenértékű szolgáltatást biztosítani;

e) az általa okozott környezetkárosodásért helytállni és a megelőzési, illetve helyreállítási költségeket viselni.

(3) A (2) bekezdés a) pontjában foglalt intézkedés elmaradása vagy eredménytelensége esetén a környezetvédelmi hatóság, illetőleg a más hatóság által engedélyezett tevékenység esetén a környezetvédelmi hatóság megkeresésére az engedélyező hatóság, illetve a bíróság – a környezetveszélyeztetés vagy környezetkárosodás mértékétől függően – a tevékenység folytatását korlátozza, az általa megállapított feltételek biztosításáig felfüggeszti vagy megtiltja.

(4) Ha a megelőző és a helyreállítási intézkedések elvégzése más tulajdonában, birtokában (használatában) álló területet érint, az érintett ingatlan tulajdonosa, birtokosa (használója) túrni köteles a megelőző és helyreállítási intézkedések elvégzését. Az érintett ingatlan tulajdonosát, birtokosát (használóját) kártalanítás illeti meg.

(5) A környezethasználó külön kormányrendeletben meghatározott tevékenységéhez környezetvédelmi biztosíték adására köteles, továbbá a tevékenységével okozható előre nem látható környezetkárosodások felszámolása finanszírozásának biztosítása érdekében – külön jogszabályban meghatározott feltételek esetén – környezetvédelmi biztosítás kötésére kötelezhető. A környezethasználó a külön kormányrendeletben meghatározottak szerint környezetvédelmi céltartalékot képezhet a jövőben valószínűleg vagy bizonyosan felmerülő környezetvédelmi kötelezettségeire.

(6) Az (5) bekezdésben meghatározott tevékenységeket, valamint a biztosíték formáját és

mértékét, felhasználásának feltételeit, elszámolásának és nyilvántartásának szabályait, továbbá a környezetvédelmi biztosítás szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg.”

7. §

A Kvt. 102. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

“102. § (1) A környeztkárosodásért, illetve a környezetveszélyeztetésért való felelősség – az ellenkező bizonyításáig – annak az ingatlanak a környeztkárosodás, illetve környezetveszélyeztetés bekövetkezésének időpontját követő mindenkori tulajdonosát és birtokosát (használóját) egyetemlegesen terheli, amelyen a környeztkárosító, illetve környezetveszélyeztető magatartást folytatták.

(2) A tulajdonos mentesül az egyetemleges felelősség alól, ha megnevezi az ingatlan tényleges használóját, és kétséget kizáróan bizonyítja, hogy a felelősség nem őt terheli.

(3) Az (1) és a (2) bekezdés rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni a nem helyhez kötött (mozgó) környezetszennyező forrás tulajdonosára és birtokosára (használójára) is.

(4) Ha több környezethasználó közösen hoz létre olyan gazdálkodó szervezetet, amelyben korábban végzett azonos vagy egymást kiegészítő tevékenységüket egyesítik, a környezetvédelmi kötelezettségek tekintetében a létrehozott gazdálkodó szervezet az alapítók jogutódjának minősül, felelőssége pedig az alapítókkal egyetemleges.”

8. §

A Kvt. a következő címmel, valamint 102/A. §-sal egészül ki:

„Közigazgatási jogi felelősség

102/A. § (1) A környezethasználó mentesül a közigazgatási jogi felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a környezetveszélyeztetés vagy a környeztkárosodás

a) fegyveres összeütközés, háború, polgárháború, fegyveres felkelés, továbbá természeti katasztrófa;

b) jogerős, kötelezést tartalmazó hatósági vagy bírósági határozat végrehajtásának közvetlen következménye.

(2) A környezethasználó köteles a külön jogszabályban meghatározott környeztkárosodást megelőző intézkedéseket megtenni, valamint környeztkárosodás esetén a helyreállítási intézkedések megtétele során

a) elsődleges helyreállítási intézkedésként a környezetnek vagy valamely környezeti elemnek, illetve a környezeti elem által nyújtott szolgáltatásnak az eredeti állapotát, vagy ahhoz közeli állapotát helyreállítani;

b) kiegészítő helyreállítási intézkedésként amennyiben az elsődleges helyreállítási intézkedés nem vezet eredményre,

ba) a károsodott környezeti elemet erre alkalmas környezeti elemmel, illetve a környezeti elem által nyújtott szolgáltatást erre alkalmas környezeti elem által nyújtott szolgáltatással pótolni;

bb) ha a ba) pontban meghatározott pótolás sem vezet eredményre, a környezeti elemet vagy a környezeti elem által nyújtott szolgáltatást – a károsodott környezeti elem vagy

szolgáltatás becsült költségével megegyező –, erre alkalmas környezeti elemmel vagy környezeti elem által nyújtott szolgáltatással pótolni.

(3) A környezethasználó kompenzációs helyreállítási intézkedésként köteles megtenni mindazon intézkedéseket a helyreállítási intézkedések befejezéséig, amelyek a károsodott környezeti elem vagy a környezeti elem által nyújtott szolgáltatás hiánya ideiglenes pótlásához szükséges.

(4) A környezetvédelmi hatóság kötelezheti a környezethasználót, hogy szolgáltatson információt a környezetkárosodás közvetlen veszélyéről vagy az ilyen közvetlen veszély gyanújával kapcsolatos esetekről, illetve a környezetkárosítás esetén a bekövetkezett károkról. Amennyiben a környezetvédelmi hatóság a szolgáltatott információt nem tartja megfelelőnek, kiegészítő információ szolgáltatására is felszólíthat.

(5) A környezetvédelmi hatóság a (2) bekezdésben, illetve a 101. § (2) bekezdés c)-d) pontjában meghatározott esetben a külön jogszabályban meghatározottaknak megfelelően

a) kötelezi a környezethasználót az e törvényben és a külön jogszabályokban meghatározott szükséges környezetkárosodást megelőző, valamint helyreállítási intézkedések megtételére;

b) megteheti a szükséges környezetkárosodást megelőző, illetve helyreállítási intézkedéseket saját maga, illetve azt mással elvégeztetheti.

(6) Ha több környezetkárosodás, illetve több környezeti elemet érintő környezetkárosodás egyidejű helyreállítása szükséges és a helyreállítás egyidejű megvalósítására nincs lehetőség, a környezetvédelmi hatóság dönt a környezetkárosodások helyreállításának sorrendjéről. A környezetvédelmi hatóság döntése során figyelembe veszi a környezetkárosodások jellegét, kiterjedését, súlyosságát, a természetes regenerálódás lehetőségét, továbbá a környezetkárosodásoknak az emberi egészségre jelentett kockázatát is.

(7) A környezethasználó az (1) bekezdésben meghatározott mentesülés esetében is köteles megtenni a környezetveszélyeztetés, illetve a környezetkárosodás elhárításához, valamint csökkentéséhez szükséges intézkedéseket, valamint a (2) bekezdésben foglalt intézkedéseket.

(8) Ha az alkalmazott a munkaviszonyával, illetve a szövetkezeti tag a tagsági viszonyával összefüggésben okoz környezetveszélyeztetést, vagy környezetkárosodást, akkor a felelősséget a munkáltatóval vagy a szövetkezettel szemben lehet érvényesíteni.

(9) A megbízott által ilyen minőségben okozott környezetveszélyeztetésért, vagy környezetkárosodásért a megbízó a megbízottal egyetemlegesen felel.”

9. §

A Kvt. a következő 102/B. §-sal egészül ki:

„102/B. § (1) Ha a környezetkárosodást megelőző, illetve a helyreállítási intézkedés költségeit a környezethasználó helyett a központi költségvetés finanszírozta, a környezetvédelmi hatóság a finanszírozott költségek összegének erejéig a környezethasználó ingatlanvagyonára a Magyar Állam javára jelzálogjog, ennek biztosítására pedig elidegenítési és terhelési tilalom bejegyzését rendeli el. Ha a környezethasználó ingatlanvagyonának értéke a központi költségvetés által finanszírozott összegre nem nyújt kellő fedezetet, a környezetvédelmi hatóság a környezethasználó ingó vagyonára is elrendeli a jelzálogjog bejegyzését.

(2) A kincstár törlési engedélye alapján törölni kell a Magyar Állam javára bejegyzett jelzálogjogot, ha a környezethasználó a központi költségvetés által finanszírozott összeget a kármentesítések célját szolgáló fejezeti kezelésű előirányzat részére megtéríti.

(3) A környezetvédelmi hatóság a környezethasználóval szemben a költségek megtérítését az intézkedések befejezésétől vagy a környezethasználó azonosításától számított öt éven belül követelheti, attól függően, hogy melyik következik be később.”

10. §

A Kvt. a következő 102/C. §-sal egészül ki:

„102/C. § (1) Más tagállamot is érintő környezetveszélyeztetés, valamint környeztkárosodás esetén az érintett tagállamokkal együtt kell működni a szükséges megelőzési, illetve helyreállítási intézkedések megvalósítása, továbbá a megfelelő tájékoztatás érdekében.

(2) Ha a környeztkárosodás más államot is érinthet, a miniszter megfelelő tájékoztatással látja el a környeztkárosodás tekintetében az érintett államot.

(3) A miniszter jelenti az Európai Bizottságnak, illetve a többi érintett tagállamnak a szükséges megelőzési, illetve helyreállítási intézkedésekre vonatkozó javaslatával együtt – ideértve a megelőzés és a helyreállítás költségeit is – ha a környezetvédelmi hatóságok illetékességi területükön olyan környeztkárosodást fedeztek fel, amely nem az ország területén keletkezett.”

11. §

A Kvt. 110. §-a (7) bekezdése a következő v) ponttal egészül ki, ezzel egyidejűleg a jelenlegi második t) pont u) pontra változik:

[(7) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy]

„v) rendeletben szabályozza a környeztkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjét.”

12. §

A Kvt. 110. §-a a következő (14) bekezdéssel egészül ki:

„(14) Felhatalmazást kap az agrárpolitikáért felelős miniszter, hogy a miniszterrel egyetértésben a külön jogszabály szerinti nitrátérzékeny területeket rendeletben tegye közzé.”

13. §

A Kvt. 111. §-a a következő i) ponttal egészül ki:

„i) az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelve (2004. április 21.) a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről.”

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény módosítása

14. §

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 77. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„77. § A természetvédelmi hatóság jogszabályban meghatározott előírások teljesítése érdekében az ügyfeleket kötelezheti az eredeti állapot helyreállítására, különösen a károsodott természeti érték és terület, továbbá a védett természeti érték és terület helyreállítására, illetve a 78/A. § esetében a Kvt. és a külön jogszabályokban meghatározottak szerinti megelőzési, illetve helyreállítási intézkedésre.”

15. §

A Tvt. a következő 78/A. §-sal egészül ki:

„78/A. § Az egyes külön jogszabályokban meghatározott fajoknak és élőhelyeiknek, költő és pihenőhelyeinek, természetes élőhelyeknek, védett természeti területeknek és védett természeti értékeknek a Kvt. 4. §-ának 10. pontjában meghatározott veszélyeztetése, valamint 13. pontjában meghatározott károsodása esetén a károsodás mértéke megállapításának szempontjait, valamint a környezetkárosodás megelőzésének és helyreállításának rendjét a Kormány rendeletben határozza meg.”

16. §

A Tvt. 85. §-ának a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Felhatalmazást kap a(z):]

„a) Kormány, hogy rendeletben szabályozza a 10. § (1) bekezdésében, 41/A. § (1) bekezdésében, 44. § (6) bekezdésében, 47. § (1) bekezdésében, 59. § (4) bekezdésének első mondatában, 63. § (3) bekezdésében, 71. § (3) bekezdésében, 72. § (5) bekezdésében, 73. § (2) bekezdésében, 78/A. §-ában, 80. § (6) bekezdésében”

[foglaltakat.]

17. §

A Tvt. 86. §-a következő c) ponttal egészül ki:

[86. § Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:]

„c) az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelve (2004. április 21.) a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről.”

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény módosítása

18. §

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hgt.) 46. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„46. § (1) Hulladékkal történt környezetveszélyeztetés vagy környezetkárosítás esetén a Kvt. rendelkezései szerint kell eljárni.

(2) Hulladéklerakó létesítmény esetében a létesítménnyel, illetőleg a lerakott hulladékkal okozott környezeti károkozás elévülési ideje a létesítmény lezárásától számított 30 év.”

19. §

A Hgt. 60. §-a a következő *f)* ponttal egészül ki:

[60. § Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:]

„*f)* az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelve (2004. április 21.) a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről.”

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosítása

20. §

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgt.) 18. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„18. § (1) Aki tevékenységével vagy mulasztásával a vizeket veszélyezteti vagy károsítja, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény szerinti felelősséggel tartozik, illetve a vízügyi hatóság által meghatározott intézkedések megtételére köteles.

(2) A vízminőség környezetkárosodása megelőzésének és elhárításának rendjét a Kormány rendeletben állapítja meg.”

21. §

A Vgt. 19. §-a (1)-(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, ezzel egyidejűleg az (5) bekezdés jelölése (2) bekezdésre változik:

„(1) A 18. § (1) bekezdés alkalmazása szempontjából károkozónak minősül a halászati jog gyakorlója, ha a halpusztulás és az azzal okozott vízminőségi kár a halászatra vonatkozó előírások megszegésével és nem vízszennyezés, illetve vízminőségromlás miatt következett be.”

22. §

A Vgt. 45/A. §-a a következő *d)* ponttal egészül ki:

[45/A. § Ez a törvény a Magyar Köztársaság és az Európai Közösség és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban]

„*d)* a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről szóló 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel”

[összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.]

Záró rendelkezések

23. §

(1) Ez a törvény 2007. április 30-án lép hatályba, ezzel egyidejűleg a Vgt. 32. §-ában a „, minőségi” szövegrész hatályát veszti.

(2) E törvény rendelkezéseit a hatálybalépése után megvalósított környeztkárosításokra, valamint környezetveszélyeztető magatartásokra kell alkalmazni. Mulasztás által megvalósított környeztkárosítás vagy környezetveszélyeztetés esetén az akkor hatályos szabályokat kell alkalmazni, amikor a környezethasználó a környeztkárosodást vagy környezetveszélyeztetést megakadályozhatta volna.

24. §

Ez a törvény (több más jogszabállyal együtt) a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről szóló az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelvének (2004. április 21.) való megfelelést szolgálja.

Egyes környezetvédelmi tárgyú törvények környezeti felelősséggel összefüggő módosításáról szóló törvényjavaslat indokolása

Általános indokolás

A Javaslat a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről szóló európai parlamenti és tanácsi 2004/35/EK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) jogharmonizációját valósítja meg a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.), a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.), a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hgt.), valamint a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgt.) módosításával.

Az Irányelvben foglalt alapvető rendelkezések ma is élnek a hazai környezetvédelmi jogban, egyes esetekben szélesebb körben szabályozva a szennyező fizet elvét, más esetben – tipikusan a természetvédelem területén – szűkebben. Így ismeri a hazai jog a környezetkárosodás fogalmát, a környezet veszélyeztetéséért, szennyezéséért, illetve károsításáért való büntetőjogi, polgár jogi, közigazgatási jogi felelősséget.

A Kvt. 101. §-a alapján bárki, aki tevékenységével vagy mulasztásával a környezetet veszélyezteti, szennyezi vagy károsítja, felelősséggel tartozik. Azaz a hazai jog az Irányelvnél szélesebb körben határozza meg a károkozó fogalmát, illetve egy szigorított felelősségi rendszert – a károkozó *vétkességétől független* –, úgynevezett objektív felelősségi formát alkalmaz, amely nem vizsgálja még védett fajokban és természetes élőhelyekben okozott károk esetében sem a károkozó vétkességét (gondatlanságát vagy szándékosságát).

A Javaslat az előzőekben foglaltak alapján a hazai környezetvédelmi jog értékeinek megőrzésével tesz eleget a jogharmonizációs kötelezettségnek.

A Javaslat az Irányelvvel összhangban szabályozza, hogy a környezethasználó mentesülhet az közigazgatási jogi felelősség alól abban az esetben, ha kétséget kizáróan bizonyítani tudja, hogy a környezetkárosodás bírósági, illetve hatósági kötelezés vagy fegyveres összeesküvés, háború, polgárháború, fegyveres felkelés, természeti katasztrófa közvetlen következménye.

Pontosítja a Javaslat az Irányelvnek megfelelően a Kvt. fogalomrendszerét is, így a környezetkárosodás fogalmát, bevezeti a környezetkárosodást megelőző intézkedés, a helyreállítási intézkedés, a környezeti elem által nyújtott szolgáltatás (egy adott környezeti elemnek más környezeti elem vagy a társadalom (köz) érdekében ellátott szerepe), valamint az eredeti állapot és a megelőzési, illetve helyreállítási költség fogalmát.

Az Irányelv legfontosabb alapelve a „szennyező fizet” elvének megfelelően az, hogy aki környezetkárosodást okoz, annak viselnie kell a szükséges környezetkárosodást megelőző, illetve a helyreállítási intézkedések költségeit, ideértve a kár, illetve a kárveszély felmérésének költségeit is. Az Irányelv rendelkezésével összhangban – 8. cikk (2) bekezdés – mely szerint, ha a gazdasági szereplő helyett az illetékes hatóság jár el, megfelelő garanciális szabályokat (pl. dologi jogi biztosíték vagy más megfelelő garancia) kell kiépíteni annak érdekében, hogy biztosítva legyen az illetékes hatóság által a gazdasági szereplő helyett viselt költségek behajtása. Ennek megfelelően a Javaslat a Kvt. olyan irányú módosítását tartalmazza, amely szerint a környezetvédelmi hatóság kezdeményezésére a Magyar Állam javára jelzálogjogot kell bejegyezni a környezethasználó vagyona, ha a környezetkárosodást

megelőző, illetve a helyreállítási intézkedés költségeit a környezethasználó helyett a központi költségvetés finanszírozza.

Az előzőekben foglaltakon túl tartalmazza még a javaslat, hogy a környezethasználónak milyen „intézkedéseket” kell megtennie. Ezek a Kvt. jelenleg hatályos rendelkezéseinek a pontosítását jelentik, hiszen az alapelemeket (a környezetveszélyeztetés, környezetszennyezés megszüntetését, környezetkárosítás abbahagyását, az általa okozott károkért való helytállást, a károsító tevékenységet megelőző állapot helyreállítását) már szabályozza a törvény. Ezen túl a következőkkel történő kiegészítése szükséges: azonnali tájékoztatási kötelezettség a környezetvédelmi hatóság felé; a szükséges környezetkárosodást megelőző, valamint helyreállítási intézkedéseket megtételére kötelezés; a további környezetkárosodás, valamint a környezeti erőforrások által nyújtott szolgáltatások további romlásának megakadályozása.

Figyelemmel arra, hogy a Tvt. 3. §-ának (2) bekezdésében, valamint a Hgt. 2. §-ának (4) bekezdésében foglaltak alapján a természetvédelemmel, illetve a hulladékgazdálkodással összefüggő, az adott törvényben nem szabályozott kérdésekben a Kvt. rendelkezéseit kell alkalmazni (azaz mögöttes jogszabályként érvényesül), nem indokolt a Tvt., illetve a Hgt. esetében a Kvt. rendelkezéseivel párhuzamos szabályokat megalkotni. Ez alapján a Tvt. esetében egy kormányrendelet megalkotására vonatkozó felhatalmazó rendelkezés kerül megalkotására a természetben okozott károk mértékének megállapításához, valamint a kármentesítés szabályaihoz. A Hgt. esetében a Kvt.-vel való párhuzamos szabályozás megszüntetése érdekében a Javaslat arra nézve tartalmaz rendelkezést, hogy hulladékkal történt környezetveszélyeztetés, illetve környezetkárosítás esetén is a Kvt. rendelkezései szerint kell eljárni, azaz a környezethasználó a Kvt.-ben meghatározott felelősséggel tartozik. A Vgt. esetében meghatározza a Javaslat, hogy a vizek veszélyeztetése, szennyezése vagy károsítása esetén a környezethasználó a Kvt. szerinti felelősséggel tartozik, továbbá felhatalmazást ad a Kormány részére, hogy a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjét a vízminőség tekintetében rendeletben szabályozza.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

A Javaslát a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről szóló az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelvében (a továbbiakban: Irányelv) foglalt rendelkezésekkel összhangban kiegészíti, illetve helyesbíti a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) fogalomrendszerét. Ennek megfelelően pontosítja a környezetkárosodás fogalmát az Irányelv 2. cikkének 1-3. pontjában foglaltakkal összhangban, illetve bevezeti az Irányelv 2. cikkének 13. pontjában foglaltaknak megfelelően a környezeti elem által nyújtott szolgáltatás, 10. és 11. pontjában foglaltaknak megfelelően a környezetkárosodást megelőző intézkedés és a helyreállítási intézkedés, 14. pontjában foglaltak alapján az eredeti állapot, továbbá 16. pontjában foglaltaknak megfelelően a megelőzési, illetve helyreállítási költség fogalmát.

A 2. §-hoz

A Javaslát alapján a környezetvédelemért felelős miniszter teljesíti az Irányelv 18. cikkében és VI. mellékletében meghatározott adatszolgáltatást, mely szerint a tagállamok legkésőbb 2013. április 30-ig jelentést nyújtanak be a Bizottsághoz az Irányelv végrehajtása során gyűjtött tapasztalataikról.

A 3. §-hoz

A Javaslát pontosítja a központi költségvetésnek a környezetveszélyeztetéssel, illetve környezetkárosodással összefüggésben a finanszírozásra vonatkozó rendelkezéseit. Az Irányelv 8. cikkében foglaltak alapján a megelőző, valamint a helyreállítási intézkedések költségeit fő szabályként a környezethasználónak kell viselnie. Ennek megfelelően a központi költségvetés abban az esetben finanszírozza a megelőző, valamint a helyreállítási intézkedések költségeit, ha az másra át nem hárítható, a törvény 101. §-ban, illetve a 102. §-ban foglalt (a tulajdonos, a birtokos (használó, illetve a vevő) mögöttes felelősségre is figyelemmel. Így a központi költségvetés finanszírozza a költségeket, ha a környezethasználó nem ismert, fizetésektelen, illetve ha a környezethasználó mentesül a közigazgatási jogi felelősség alól.

A Javaslát alapján abban az esetben, ha a környezethasználó mentesül a felelősség alól az általa viselt költségeket – az Irányelv 8. cikkével összhangban – a központi költségvetés megtéríti a számára.

Ezzel egyidejűleg azt is szabályozza a Javaslát, hogy indokolt esetben legyen lehetősége a központi költségvetésnek a megelőző, valamint a helyreállítási intézkedések költségeinek megelőlegezésére.

A 4. §-hoz

A Kvt. 49. §-ának (1) bekezdése értelmében a környezetvédelemért felelős miniszter a környezet állapotának és használatának figyelemmel kísérésére, igénybevételi és terhelési adatainak gyűjtésére, feldolgozására és nyilvántartására Országos Környezetvédelmi Információs Rendszert (OKIR-t) létesít és működtet. A Kvt. 64/A. §-ának (2) bekezdése meghatározza, hogy a természetes személyekről és a gazdálkodó szervezetekről milyen

adatokat lehet nyilvántartani. Ezzel összefüggésben a Javaslat meghatározza az adatkezelés határidejét a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 3. § -ának (3) bekezdésével összhangban.

Az 5. §-hoz

Az Irányelv 12. cikke (1) bekezdésével összhangban a Javaslat pontosítja az ügyfél fogalmát azzal, hogy környezetveszélyeztetés, valamint a környezetkárosítás esetén a hatásterületén levő ingatlan tulajdonosát, valamint jogszerű használóját is ügyfélnek minősíti.

A 6. §-hoz

A Javaslat egyértelműen meghatározza a jogi felelősség általános alapjait, illetve ettől elkülönítve, külön szakaszban szabályozza a közigazgatási felelősség rendjét.

A Javaslat meghatározza a környezethasználó általános kötelezettségeit, így köteles a környezetveszélyeztető magatartást, környezetkárosítást abbahagyni, az eredeti vagy az ahhoz közeli állapotot helyreállítani, a környezetvédelmi hatóságot tájékoztatni. Egyértelműen meghatározza a Javaslat, hogy a környezethasználó köteles viselni a megelőző, valamint a helyreállítási intézkedések költségeit, illetve mindazt a költséget – az Irányelv 2. cikkének 16. pontjában foglalt költség fogalommal összhangban – , amely ezzel összefüggésben felmerült.

A Javaslat alapján a környezethasználó – az Irányelv 6. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összhangban – minden lehetséges intézkedést meg kell tennie annak érdekében, hogy a további környezetkárosodást megakadályozza.

A Javaslat új elemként határozza meg az ingatlan tulajdonosának, birtokosának (használójának) tűrési kötelezettségét, azaz ha a megelőzési, valamint a helyreállítási intézkedések elvégzéséhez más tulajdonában álló ingatlant is igénybe kell venni a tulajdonos, illetve a birtokos (használó) köteles az intézkedések elvégzésének időtartamáig az ingatlanának igénybevitelét tűrni.

A 7. §-hoz

A Javaslat a környezetveszélyeztető magatartásért, valamint a környezetkárosításért fennálló felelősség érvényesítése érdekében az állam környezetvédelmi érdekeit hivatott érvényesíteni ingatlan átruházása esetén, abban az esetben, ha jogerős bírósági vagy hatósági határozat a tartós környezetkárosodás tényét az átruházandó ingatlan vonatkozásában megállapította.

A 8. §-hoz

A Javaslat meghatározza az Irányelv 4. cikkének, valamint 8. cikke (3) bekezdése b) pontjának megfelelően a közigazgatási jogi felelősség alóli mentesülési lehetőségeket. Azaz mentesülhet a közigazgatási felelősség alól, ha bizonyítani tudja, hogy a környezetveszélyeztetés vagy környezetkárosodás fegyveres összeütközés, természeti katasztrófa stb., illetve jogerős kötelezést tartalmazó hatósági (bírósági) határozat végrehajtásának következménye. A Javaslat alapján azonban a környezethasználó ebben az esetben is köteles a kárenyhítési kötelezettségének eleget tenni (Kvt. 102/A. §-ának (9) bekezdése).

Az Irányelv II. mellékletével összhangban a Javaslat meghatározza a környezetkárosodás esetén a helyreállítás „fokozatait”, így az elsődleges helyreállítást, a kiegészítő helyreállítást.

A Javaslat alapján a környezethasználó a környezetvédelmi hatóságnak jogában áll köteleznie a szükséges megelőző, illetve a helyreállítási intézkedések megtételére, illetve indokolt esetben saját maga is megteheti, illetve mással is elvégeztetheti.

A Javaslat az Irányelv 7. cikkének (3) bekezdésével összhangban tartalmaz rendelkezést arra nézve, hogy több környezetkárosodás esetén – amennyiben egyidejűleg a helyreállítás nem lehetséges – a környezetvédelmi hatóság dönthessen arról, hogy a helyreállítási intézkedéseket milyen sorrendben kell megtenni.

A Javaslat új elemként a környezeti kárért való felelősség érvényesítése érdekében bevezeti a megbízó, illetve a megbízott egyetemleges felelősségét, illetve szabályozza az alkalmazott által okozott környezetveszélyeztetésért, környezetkárosodásért való felelősséget is.

A 9. §-hoz

Az Irányelv 8. cikke alapján dologi jogi biztosíték vagy más megfelelő garancia érvényesítése útján meg kell téríteni a károkozó gazdasági szereplővel a hatóság által helyette viselt költségeket. Ezt figyelembe véve a Javaslat megteremti annak törvényi alapját, hogy a környezetvédelmi hatóság kezdeményezésére a Magyar Állam javára jelzálogjog bejegyzésére kerüljön sor a környezethasználó vagyona, amennyiben a környezetkárosodást megelőző, illetve a helyreállítási intézkedés költségeit a környezethasználó helyett a központi költségvetés finanszírozta. A jelzálogjog biztosítására a Javaslat alapján elidegenítési és terhelési tilalom is bejegyzésre kerül.

A Javaslat alapján a Kincstár köteles törölni a Magyar Állam javára bejegyzett jelzálogjogot, ha a központi költségvetés által finanszírozott költségeket a környezethasználó a Magyar Állam javára megtéríti.

A 10. §-hoz

A Javaslat az Irányelv 15. cikkének megfelelően meghatározza a több tagállamot is érintő környezetkárosodás esetén az érintett tagállamok közötti együttműködési kötelezettséget, illetve a Bizottság tájékoztatási kötelezettségét olyan környezetkárosodást esetében, amely nem az ország területén keletkezett.

A 11. §-hoz

A Javaslat felhatalmazást ad a Kormány számára a környezetkárosodás megelőzéséről és elhárításról (kárelhárításról) szóló kormányrendelet megalkotására.

A 12. §-hoz

A Javaslat a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendeletben meghatározott egyes nitrátérzékeny területek közzététele érdekében miniszteri rendelet kiadására tartalmaz felhatalmazó rendelkezést. A törvényi szintű felhatalmazás megteremtése a szubdelegáció tilalmát érvényesíti, figyelemmel arra, hogy a jelzett miniszteri rendelet kiadására jelenleg kizárólag a 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet tartalmaz felhatalmazást.

A 13. §-hoz

A Javaslát kiegészíti a Kvt. 111. §-át a jogharmonizációs záradékkal.

A 14-16. §-hoz

A Javaslát a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény módosítására tesz javaslatot a Kvt. módosításaival összhangban.

A Javaslát egyértelműen meghatározza, hogy a külön jogszabályban meghatározott fajok és élőhelyeik, valamint védett természeti területek és értékek esetében a megelőzési, valamint a helyreállítási intézkedések során a Kvt., valamint a külön jogszabályban foglalt rendelkezések szerint kell eljárni.

Egyben felhatalmazást ad a Javaslát a Kormány részére, hogy rendeletben határozza meg egyes fajok és élőhelyeik közvetlen veszélye esetén a károsodás mértéke megállapításának szempontjait, valamint a károsodás helyreállításának szabályait, ideértve a szükséges környezetkárosodást megelőző és helyreállítási intézkedések szabályait is.

A 17. §-hoz

A Javaslát kiegészíti a Tvt. 86. §-át a jogharmonizációs záradékkal.

A 18. §-hoz

A Javaslát a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény módosítására tesz javaslatot a Kvt. módosításaival összhangban.

A Kvt.-vel való párhuzamos szabályozás megszüntetése érdekében a Javaslát arra nézve tartalmaz rendelkezést, hogy hulladékkal történt környezetveszélyeztetés, illetve környezetkárosítás esetén is a Kvt. rendelkezései szerint kell eljárni, azaz a környezethasználó a Kvt.-ben meghatározott felelősséggel tartozik. A Kvt. rendelkezéseikhez képest speciális szabályozást tartalmazó rendelkezést, mely szerint hulladéklerakó létesítmények esetében a létesítménnyel, illetőleg a lerakott hulladékkal okozott környezetkárosodás esetében a károkozás elévülési határideje 30 év, a Javaslát továbbra is fenntartja.

A 19. §

A Javaslát kiegészíti a Hgt. 60. §-át a jogharmonizációs záradékkal.

A 20-21. §-hoz

A Javaslát a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosítására tesz javaslatot a Kvt. módosításaival összhangban. Meghatározza a Javaslát, hogy a vizek veszélyeztetése, szennyezése vagy károsítása esetén a környezethasználó a Kvt. szerinti felelősséggel tartozik.

A Javaslát felhatalmazást tartalmaz a Kormány részére, hogy a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjét a vízminőség tekintetében rendeletben szabályozza.

A 22. §-hoz

A Javaslát kiegészíti a Vgt. 45/A. §-át a jogharmonizációs záradékkal.

A 23. §-hoz

A Javaslat a hatálybalépés időpontját 2007. április 30-ával határozza meg összhangban az Irányelv 19. cikke (1) bekezdésében foglalt rendelkezéssel. Egyidejűleg – az Irányelv 17. cikkében foglalt rendelkezéseknek megfelelően – megállapítja, hogy rendelkezéseit a hatálybalépése után bekövetkezett környeztkárosításokra, valamint környezetveszélyeztető magatartásokra kell alkalmazni.

A 24. §-hoz

A Javaslat jogharmonizációs záradékot tartalmaz.